

povesti v škodo. Dejanje je vseskozi zanimivo ter se naravno in neprisiljeno razvija.—Hrvatoma bi iz vsega srca čestitali na tej knjigi, ker je precej osamljen, a lep in zanimiv pojav v naši moderni literaturi, zlasti kar se tiče jasnosti, velikosti in zdrave krepkosti vodilne ideje.

Bugarska slovnica sa čitankom. Sastavio Janko J. Benigar, tehničar. Tiskara i litografija C. Albrechta (Jos. Wittasek). Zagreb 1904. Cijena 1 K, str. 72. — Pisatelj te knjige je uvidel potrebo medsebojnega spoznavanja južnih Slovanov in je izdal v ta namen bolgarsko slovnico. V uvodu pravi čitateljem: „Nema smisla učiti bugarsku slovnico na izust, jer to vrlo umara duh i volju. Glavno je, da se čitanjem slovnice dobije pojam o oblicima—drugo se nauči čitanjem raznih knjiga i listova. Svakako je potrebno, da se i kasnije prigodice osvrne na pojedine odsjke slovnice, te se tako bez osobite muke i u teoretičnomu dijelu usavrši.“ Po tem načelu se je ravnal pri sestavljanju slovnice. Knjiga je razdeljena v slovnico (str. 5.—28.), čitanko (str. 29.—48.) in rečnik (str. 49.—70.).—Ker so si južni slovanski jeziki jako sorodni, bo zadostovala tudi tistim Slovincem, ki se hočejo seznaniti z zanimivo, lepo bolgarsko književnostjo. — G. Janko Benigar je rodom Slovenec in študira tehniko v Gradcu.

F. K.

RUSKA.

Ziserl-Sarkevič: **Lehrbuch der russischen Sprache nach der Sprechmethode.** Kišinev. Cena 1 K 50 v. — Že nekaj časa se dobiva v slovenskem knjigotrštvu ta izvrstna knjiga, ki je prav primerna za pouk v krožkih, a tudi porabna za samouke, ki znajo vsaj že čitati akcentuirano ruščino. Slovnica je pisana vseskozi v ruščini, ravnotako tudi vaje; pridejana pa je zbirka besed, razvrščenih po lekcijah in z nemškim prevodom. Tudi pri slovniških paradigmah nahajamo nemški prevod. Z izjemami se učenec ne muči; saj uči izkušnja, da je treba za praktično rabo jezika v prvi vrsti le temeljitega znanja glavnih pravil, nepravilnosti se z lahkoto zapomnijo ob čitavi ali pogovoru. Kar pa daje knjigi glavno vrednost, je to, da opisujejo skoro vsa berila razmere in predmete, ki jih srečavamo v vsakdanji rabi jezika. Tako si pridobi učenec zadostno množico besed; za vajo jezika skrbi zbirka vprašanj pod vsakim berilom. Seveda bi bilo priporočati, da se tvarina še vse bolj dialogizira, kar je trajnemu znanju v neprecenljivo korist; zgled

takšnega dialogiziranja nam podaja n. pr. v nemški strokovni literaturi metoda Häusser za učenje tujih jezikov v mojstrski dovršenosti. Za začetnika—samouka torej knjiga ni popolnoma priporočljiva, ker je dialog premalo podroben in ker vprašanjem niso pridejani tudi odgovori. Pač pa je izvrstno učilo za naše ruske krožke. Obenem opozarjamo gg. veščake na potrebo, da nam poda kdo v prav kratkem času podobno urejeno knjigo za učenje ruščine za samouke in v slovenščini, ker je le malo moči, ki bi bile vsled perfektnega znanja ruščine v resnici sposobne za poučevanje, dalje zato, ker je zanemarjenje nerazdružljivo s kurznim poukom in ker je tudi v krajih, ki še nimajo krožkov, da, celo na deželi, mnogo takih samoukov, ki bi se z veseljem in vneto lotili učenja, ako ne bi primanjkovalo vsega potrebnega.

V. M.

STARA ZGODOVINA SLOVANOV.

Vedno in vedno se bavijo slavisti s slovansko prazgodovino. Kdaj so prišli Slovani v te dežele, katere imajo sedaj v posesti? To vprašanje razmotriva zopet nekaj knjig, ki so izišle v najnovejšem času. Navesti hočemo njihove glavne trditve.

Ed. Boguslawski: **Einführung in die Geschichte der Slaven.** Aus dem Polnischen übersetzt von Waldemar Osterloff. Jena 1904. 80. 129. — Boguslawski najprej našteva mnenja vseh dosedanjih slavistov o slovanski prazgodovini. Njegova misel je pa ta: V VI. stotletju, pravi Boguslawski, je samo en slovanski rod nosil ime „Slovani“, a to nazivanje se je pozneje razširilo na vse druge. Na Balkanu so bili razni narodi: na eni strani Besi, na drugi pa Veneti, ki so bili Slovani. Kot dokaz za svojo trditve navaja obleko, okraske in orodje. Hallstattska, ali boljše venetska kultura je na jugu izvirno slovanska. Italijo in Češko so preplavili Kelti, nad južne Slovence so prišli Rimljani, nad severne pa Svevi, in šele od tega časa dalje nastopajo Slovani pod slovanskim imenom. Končno trdi Boguslawski: Slovani so avtohtoni na vsem ozemlju, katero so posedali za časa Karola Velikega. Njih prva domovina je bila v Iliriji, odkoder so šli proti severu čez Donavo in Karpate ter so te kraje poslovanili. Kakor znano, so učenjaki v tem vprašanju jako needini. „Avtohtonisti“ trdijo, da so Slovani od nekdaj doma v Iliriji, Trakiji in Germaniji; proti njim stoje oni, ki trdijo, da so Slovani prišli na jug Donave in Karpatov

šele v VI. stoletju po Kr.; na čelu jim stoje Miklošič, Roessler i. dr. Ti zametujejo dokazovanje iz krajevnih imen, iz arheologije itd. Boguslawski pravi, da če bi bili Slovani prišli res šele v VI. stoletju, bi bili med narodi, tu že naseljenimi, izginili, kakor so Langobardi v Italiji, Franki v Galiji ali Goti v Španiji. Po samostojnem ilirskem jeziku ni sledi, pač pa so Veneti ob Adriji bili ravno tako Slovani, kakor Veneti v Germaniji, in zastopajo na eni strani hallstattsko kulturo, na drugo pa lužiško-šleško. Bil je sicer traški ali skito-sarmatski jezik, a je izginil v slovanskem v VI. stol. po Kr. Ime so Slovanom dali Svevi, ki so jih začasno podjarmili.

K. Wachowski. **Słowiańczyzna zachodnia**. Studya historyczne I. Warszawa, 1903, 80. 271. — V tej knjigi so tri razprave. Najprej razpravlja pisatelj o razmerju Slovanov do Germanov v začetku srednjega veka ter stavi slovansko pradomovino v velike gozdove severno od črnomoških step okoli srednjega in gornjega Dnjestra in odtod zapadno do Visle in Karpatov. Izmed narodov, ki jih imenuje Herodot, se mu zde predniki Slovanov najbrže Androfagi, Nevri in Melanhlajni. Slo-

vani so živeli še v prvotnih rodbinah, ko so Germani že davno poznali državno in vojno organizacijo. V naslednjih dveh razpravah govori o Slovanih v zgodovinski dobi. — Jako zanimivo razpravo nam je poslal naš rojak:

Martin Žunkovič: **Wann wurde Mitteleuropa von den Slaven besiedelt?** Beitrag zur Klärung eines Geschichts- und Gelehrtenirrhums. Kremsier, 1904. Druck und Verlag des Heinrich Slovák. Cena K 1.20. Strani 111. — G. pisatelj preiskuje zlasti krajevna imena ter dokazuje, da so bila slovanska imena v naših krajih že davno pred začetkom krščanske dobe. Zlasti preiskuje pisatelj sledeča imena: Karni, Kasiteridi, Kelti, Noricum, Panonija, Turki, Heleni, Skiti, Sarmati, Avari, Veneti, Gali, Markomani, Mavri, Nemci, Sasi, Šlezi, Rusi, Prusi, Franki, Hrvati, Srbi; slednjič pa razlaga posamezna imena rek in krajev, in sicer iz krajepisnih posebnosti, pri čemer rabi tudi fotografije. Pisatelj trdi, da je najzanesljivejši vodnik v prazgodovinski dobi jezik ljudstva, ki je imenovalo kraje, ter sklepa: „Množica tolikih krajepisnih imen evropskih s svojo slovansko korenino dokazuje, da moramo smatrati slovanščino kot prvotni jezik vsaj v srednji Evropi.“

L.

Štirinajst zborov (7 mešanih in 7 moških). Besede S. Gregorčičeve (12) in Levčeve (2). Uglasbil Jakob Aljaž l. 1904. Cena (s poštnino) 1 K. Dobiva se pri skladatelju in založniku J. Aljažu. Pošta: Dovje, Gorenjsko. Tiskala „Zadružna tiskarna“ v Ljubljani. — Naši pevski zbori bodo gotovo hvaležni gospodu skladatelju, da jim je za nekaj časa zopet pomagal iz zadrege. Dasi je naše glasbeno polje preplavljeno z mnogovrstnimi skladbami, vendar je neredkokrat pevovodja v zadregi, ko išče svojemu zboru primernih skladb. V tej zbirki pa bo vsakdo našel kaj primernega. Zbirka obsega te-le mešane zборе: „Ujetega ptiča tožba“, „Nevesti“, „Ne zveni mi“ (z bas-solo), „Ne tožim“, „Oj z Bogom, ti planinski svet!“ (s tenor-solo), „Cerkvica“, „Oj planine!“; nadalje te-le moške zборе: „Dneva nam pri-

pelji žar“ (dva napeva, oba z bariton-solo), „Naša zvezda“ (z bariton-solo), „Na Bregu“, „Ujetega ptiča tožba“, „Soči“, „Pri mrtvaškem sprevodu“. Ti napevi nikakor niso pretežki in brez dvoma se bodo pevcem priljubili. Iz njih nam veje jasen planinski vzduh. Zlasti pa nam ugaja, ker so besede teh napevov vseskozi poštene.

Ne morem si kaj, da bi tu ne pripomnil par splošnih opazk, ki veljajo slovenskim skladateljem.

V novejšem času je več dobrih skladateljev, ki pa žal uglasbujejo najraje pesmi erotične vsebine. Take skladbe — naj so še tako lepe, ostanejo večjidel le na papirju; zaradi nepriemernih besed jih pojó le malokje. Ako hočejo skladatelji, da se bodo njihove pesmi pele v širših krogih, morajo izbirati drugačne, splošno